

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
mali oglasji po 150
in 2 D, večji oglasji
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen, ponedelka in
dneva po praznikih

Uprava je u Kopitarjevi ul. št. 6 u Cekov:
račun: Ljubljana št. ev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Belgrad, 1. aprila. Zagrebški župan dr. Srkulj je ob priliki bivanja v Belgradu v zvezi s kongresom zveze mest obiskal razne ministre in pristojne urade v raznih nujnih komunalnih vprašanjih vseh mest, posebno pa nekaterih aktualnih vprašanj zagrebškega mesta. Obenem se mu je posrečilo pri prometnem ministrstvu skupaj z dr. Stojadinovičem doseči, da se vsem mestnim uradnikom na železnica zagotovijo enake ugodnosti, kakor jih imajo državni uradniki. Pri Državni hipotekarni banki je urgiral ureditev posojila in kaldrinskega fonda v znesku 18 milijonov dinarjev.

K političnemu položaju v Nemčiji

Točno po 21 mesecih političnega življenja je odstopil kabinet velike koalicije, kateri je stal na čelu delavni in dokaj splošni socialni demokrat Herman Müller. Socialno demokratska stranka, ki je najmočnejši politični element v Nemčiji, predaja državno krmilo zopet katoliškemu centru, ki je bil sicer ves čas zastopan v vladi, toda ni imel vodilne vloge, odkar je padel Marxov kabinet. Povod izstopa socialnih demokratov iz vlade je bil tako malenkosten — spor radi pol odstotka, ki naj bi ga država prispevala k sanaciji brezposelnosti — da to nikakor ne more biti tudi vzrok razhodu velike koalicije.

Ob priliki smo že omenili, da je radi gospodarskih in kulturnih razlik med bivšimi koalicijskimi strankami vzajemno delovanje bilo vedno težje. Zato ni brez podlage domneva, da bo sedanji desničarski kabinet spremeni tudi zunanjo politiko napram Franciji je zaenkrat sicer določena po obveznostih Youngovega načrta, ki je bil sprejet tako v francoskem kakor nemškem parlamentu. Če hočejo Nemci, da bodo Francozi predčasno izpraznili tretjo čono — in ni ga Nemea, ki si tega ne bi od srca želel — potem jim pač ne preostane drugega, kakor da vestno izpolnijo obveznosti, ki so jih sprejeli z Youngovim načrtom. Poleg tega ima ravno centrum največ volivcev v ozemlju, ki je zaseden po Francozih in bo že iz čisto strankarskega stališča delal na to, da se Porenje čim prej izprazni. — Vsekakor pa je vredno pozornosti, da sede v novem kabinetu štirje ministri: Brüning, Schiele, Schätzel in Treviranus, ki so glasovali v parlamentu proti sprejetju Youngovega načrta in proti nemško-poljski pogodbi.

Gotovo pa se bo pod novim režimom spreminil nemški politični kurz proti sovjetski Rusiji. Dolga poveljna leta so v Rusiji veljali Nemci kot edini politični prijatelji sovjetov. Tudi v nemškem narodu se je z uspehom propagirala ista misel in ne enkrat se je pojavil načrt, kako bi obe velesili mogli v slučaju potrebe delati skupno — preko obema zasovražene Poljske. Pozneje se je rusko-nemško prijateljstvo znatno ohladilo. Vzrok so bile prevladane nade nemških industrijcev, ki so si vse preveč obetali od rusko-nemške trgovske pogodbe. Sovjeti so se izkazali kot zelo neredni in celo goljufivi odjemalci. Na drugi strani pa je nemška notranja konsolidacija vedno znova bila vzbujana radi neprestanih nemirov, ki jih pripravlja komunistična internacionala. Prišlo so na dan stvari, iz katerih je jasno razvidno, da boljševiki sistematično pripravljajo v Nemčiji revolucijo. Socialni demokrati so nastopili proti tej revolucionarni komunistični propagandi, parkrat tudi zelo odločno. Po berlinskih ulicah in tudi v drugih mestih je tekla kri. Toda socialisti niso mogli nikdar postaviti nasproti komunistom vse svoje sile, ker so se morali neprestano bati za levičarje v svoji stranki, ki so več ali manj vedno simpatizirali z revolucionarji. Borba socialistov proti komunizmu je bila ves čas le bolj obramba in še ta neodločena in nesmotrena. Tozadevno bo sedaj zavel brez dvoma mnogo odločnejši veter.

Notranjepolitična naloga nove vlade naj bi bila gospodarska stabilizacija in pa dvig državne avtoritete, ki je radi ljutih političnih bojov zadnjih mesecev med narodom zelo padla. — Državni socializem je pod socialno demokratsko vlado zelo napredoval. Socialisti so ustvarili ogromen uradniški aparat in ga zasedli s svojimi ljudmi. Socialno demokratska stranka predstavlja danes v Nemčiji bolj malomščanstvo in uradništvo, kot pa delovni proletarijat. Proti temu izbirokratiziranju vsega javnega življenja je nemško ljudstvo odločno razpoloženo in če bo nova vlada omogočila več zasebne iniciative, bo samo v dobro narodnemu gospodarstvu. Vendar pa bo moral bojevati centrum hud boj z zelo kapitalistično usmerjeno nemško ljudsko stranko (protestantovsko) in zlasti njenim zelo ambicioznim šefom Scholzom, da ne bo vladni kurz zavozil preveč v nesocialne in protiljudske vode. V tem je vsa nevarnost in šibkost novega kabineta.

Je sploh vprašanje, na kak način se misli držati novi kabinet. V vladi so zastopane tako zbrane središnje stranke. Proti sebi pa bodo imele levo in skrajno desnico. Nobenega dvoma ni, da bodo socialisti in komunisti glasovali proti vladi in najbrže tudi narodni socialisti, kar da skupaj 222 protivladnih glasov, medtem, ko more vlada računati le na 193 glasov in to v slučaju, da zbere vse glasove razen nacionalistov. Da bo vlada dobila večino, je treba, da vsaj en del nacionalcev, ki imajo 64 poslancev, glasuje za vlado. V Brüningovi vladi so sicer zastopani nacionalisti s poslancem Schielejem, ki ima ministrstvo za prehrano in kmetijstvo, a je vedno bolj gotovo, da nacionalisti vendarle ne bodo glasovali za vlado brez pristanka svojega voditelja Hugenberga. To pa se pravi, da bi bila nova vlada iz vsega početka odvisna od nacionalno prenapetega Hugenberga, kar bi zelo kvarno vplivalo na dosedanjeje upravljivi ton nemške zunanje politike.

Sirijo se vesti, da Brüningov kabinet tudi v slučaju, da ne dobi večine, ne bo podal ostavke. Predsednik Hindenburg da se bo v tem slučaju poslužil člena 48. weimarske ustave, ki v izrednih okoliščinah pooblašča državnega predsednika za diktaturo. Hindenburg bi pooblastil vlado, da uzakoni proračun in izvede druge nujne finančne reforme, nato bi pa bile razpisane volitve. Danes bo novi kabinet stopil pred parlament in od glasovanja bo odvisen nadaljnji potek dogodkov.

Značilni so članki, ki so zadnji teden izšli v centurmskih glasilih. Jasno se je pisalo o agoniji nemškega parlamentarizma in da je med strankami vedno manj zmisla za državno politiko. Centrum ima končno res legitimacijo, da poziva druge stranke, da prevzamejo in nosijo breme državne politike tudi takrat, kadar je nepopularna. Saj je ravno centrum s svojim imenom kril do sedaj še vse še tako protiljud-

Popolna militarizacija fašistovske milice

Sklepi velikega fašistovskega sveta

Rim, 1. apr. n. Veliki fašistovski svet je na svoji zadnji seji storil zelo važne sklepe, tiče se fašistovske milice, in sicer v tem zmislu, da se milicijska služba, ki je dozdaj bila popolnoma prostovoljna, tako da je miličnik lahko, kadar je hotel, izstopil iz tako zvanih kohort, izpremeni v obvezno; da se uvede stalen službeni rok; da se častniki milice izravnaajo s častniki redne armade in da se končno odpravijo vsi častniki »izven kadra«, to je oni, ki so ta čin nosili, ne da bi vršili aktivno službo. V podrobnosti je veliki svet sklenil:

1. da morajo vse črne srajce, to je oni, ki služijo v aktivni milici, plus oni, ki samo ob gotovih prilikah v uniformi nastopajo, biti do konca leta 1931 opremljeni s puškami in skupnem številu 500.000;

2. da se ima število aktivno v tako zvanih kohortah (ki odgovarjajo bataljonom redne armade) službe miličnikov v teku dveh let zvišati tako, da bo število vseh kohort znašalo 78. Od teh 78 bataljonov, oziroma kohort jih obstoji do danes že 68, ki so koordinirane redni armadi in se imajo čim intenzivneje vojaško izvežati v duhu popolne edinstvi z njo;

3. da se to organično edinstvo čimprej doseže, bodo častniki miličnih kohort dobili isto službeno pragmatiko kakor častniki redne ar-

made z istimi pravicami. Zato pa se bo število teh aktivno službe miličnikov redno eiralo na 1000, dočim znaša danes število vseh častnikov fašistovske milice, všteti izvenkadarske, okoli 12.000;

4. izenačeni pa bodo z redno armado tudi vsi miličniki-prostaki onih aktivnih kohort, ki so po dve pridružene vsaki diviziji italijanske redne armade. Aktivna službena doba takega miličnika bo znašala deset let in bo po končani službeni dobi užival izvestne državljanske predprave;

5. častniki »izven kadra« se sploh odpravijo in namesto njih ustvari okoli dva do tri tisoč miličnih častnikov v rezervi. Rezervni milični častnik pa more postati le oni, ki je imel kdaj kako komandirsko mesto v aktivnih kohortah. Tako bo odslej izključeno, da bi nosil kdo častniško uniformo milice samo v zadovoljitev svoje nečimurnosti.

Pomen teh odredb velikega sveta je v tem, da se je fašistovska milica popolnoma militarizirala ter se je ono prostovoljno miličništvo, ki aktivno služi v okviru redne armade, spreminilo v desetletno obvezno službo, dočim se vse črne srajce sploh oborože v številu 500.000, kar naj predstavlja vse skupaj »narod v orožju« ali militarizirani narod.

Seja odbora za vzhodne reparacije

Pariz, 1. aprila. AA. »Havas« poroča: Grof Bethlen, dr. Voja Marinković, dr. Beneš in Titulescu so včeraj prisostvovali seji odbora za vzhodne reparacije. Seja je bila formalnega značaja in je trajala kakih 20 minut. Pri tej priliki je predsednik odbora Loucheur opozoril na potrebo, da se sestavi končno besedilo sporazuma, ker je bilo bistvo vprašanja

vzhodnih reparacij že rešeno v Haagu. Predsednik je nadalje vztrajal na tem, da se čimprej likvidirajo vsi preostali posli. Odbor je pozval predsednika naj se pogaja s posameznimi delegati, da se s tem pripravi mirna razprava plenarne seje odbora, ki bo 2. aprila ob 16. uri. V merodajnih krogih opozarjajo na dejstvo, da dela največje težkoče vprašanje optantov.

Ureditev predvojnih dolgov

Pariz, 1. apr. n. Med zvezo srbskih predvojnih upnikov in jugoslovansko vlado je bila danes podpisana končna pogodba o ureditvi dolgov. Kuponi, ki zapadejo od 1. aprila 1930 dalje, se bodo revalozirali s 55% v zlatu, narasčajoč do 60% v l. 1946, do 75% v l. 1955 in do 100% v l. 1958. Za zapadle kupone je predvidena dvojna ureditev, kakršno si bodo pač želeli upniki. Vračilo se bo izplačevalo ali po 35% v zlatu od 1. julija 1930, ali pa se bo od-

plačevalo po 20% v zlatu, po 20% pa v novih posojilnih obligacijah, ki se amortizirajo v petih letih. Obenem se je sklenilo, da se bo po mobilizaciji prvega Youngovega reparacijskega posojila razpisalo 5% na francoskem trgu za premijsko posojilo. Nove obligacije bodo stale 500 frankov nominalne ter se bodo vračale v letnih žrebanjih po 2500 frankov. Nadaljnje podrobnosti še niso znane.

350 novih podporočnikov

Najboljšemu je kralj osebno izročil dragoceno sabljo

Belgrad, 1. aprila. k. Danes je bilo s kraljevim ukazom imenovanih za podporočnike 350 gojencev 55 tečaja nižje šole vojne akademije. To je poslednji tečaj, katerega šola v vojni akademiji je trajala 2 in pol leta. Za prihodnje gojence bo trajal pouk tri leta nato pa pet let.

Ob 10 dopoldne so se vsi novoimenovani podporočniki zbrali na dvorišču vojne akademije, kjer je imel upravnik Vojne akademije divizijski general Josip Kostić lep nagovor in jim je kot upravnik vojne akademije čestital k temu napredovanju ter jim predočil dostojanstvo njihovega novega poklica. Svoj govor je končal z vzklikom: »Naj živi naš vrhovni poveljnik kralj Aleksander I.« Nastalo je živahno vzklikanje kralju.

Nato se je 350 novoimenovanih podporočnikov razvrstilo v sprevod in pod vodstvom generala Kostića in njegovih pomočnikov odkorakali v dvor. Povsod od vojne akademije do dvora je bilo zbrano število prebivalstva, predvsem mlade in očetje ter sorodniki novoimenovanih častnikov. Mladim častnikom so živahno vzklikali ter jih burno pozdravljali.

Ob pol 11 je kralj sprejel mlade častnike v svečano avdijenco in jih pozdravil »Pomozi Bog gospodje častniki! Prvemu po vrstnem redu je izročil dragoceno sabljo in sicer najboljšemu gojencu podporočniku Trajku Gogoviću. Ko mu je izročal osebno dragoceno meč mu je čestital k izvrstnim uspehom. S posameznimi podporočniki se je kralj dolgo časa razgovarjal. Nato se odšil v dvorško dvorano, kjer so bili pogosteni. Vsi novoimenovani podporočniki so že danes odpotovali v rojstne kraje, ker so dobili dopust do 26. aprila.

Od 350 novoimenovanih podporočnikov jih je razdeljenih v pešadijo 211, v artilerijo 120, v konjenico 10, v inženersko četo 9. Slovenski fantje to pot niso bili najboljši. Drčim je bil došel Slovenec prvi ali drugi, pride sedaj po vrstnem redu Slovenec šele na deseto mesto. In sicer je to Stanislav Podboj. Nato pa sledi Josip Kerec, Nikola Skora, Ivan Kreiziger, Ivan Novak, Josip Rukavina, Milorad Knor, Ludvik Sinko, Oto Sel, Oto Vertovšek, Franc Mamilović, Ivan Bezelj, Radomir Vlahovič, Radivoj Rigler, Janez Sitarica, Anton Tavčar, Roman Rener, Franc Berginec, Zrinko Božić, Jurij Senčar, Alojzij Povhe, Rudolf Kobal, Ludvik Gerl, Srečko Darer, Albin Veber, Nikola Logar, Franc Kolar, Viktor Tomasović, Borivoj Tomenčak, Milan Kovačević, Josip Helebrant, Ivan Kralj, Perislav Puš.

Belgrad, 1. aprila. k. Z današnjim ukazom so napredovali tudi gojenci nižje intendantske šole v čin intendantskega podporočnika, med njimi Luka Večerina, Božidar Ridel, Branko Lovšin, Branko

ske in celo zasovražene vladne ukrepe v povojnih letih, ko je šlo za to, da se Nemčija reši splošnega razsula, ki ji je grozilo z izgubljenjo vojno. Centrum se je žrtvovalo iz državnih interesov, čeprav je strankarsko pri tem izgubljaj volivce na demagoške stranke.

Danes je centrum zopet v izredno težkem položaju. Ogromna je naloga, ki je prevzema mladi voditelj dr. Brüning. Vsi soglašajo, da je to eden najsposobnejših nemških politikov iz mlajše generacije in ga vzporejajo z Windhorstom. Dr. Brüning je velik finančni strokovnjak, je izredno taktičen in izobražen mož, je v najboljši moški dobi — izpolnil je komaj 45 let — če kdo, je gotovo on sposoben, da uredi in uravnovesi zamotane nemške finance.

Proračun Savske banovine

Proračun Savske banovine izkazuje 96,2 milijonov rednih in 53,2 milijonov izrednih izdatkov, torej skupno 149,4 milijonov dinarjev, ter je torej le za 13,4 milijonov večji od proračuna Dravske banovine.

Dohodki banovine so proračunani tudi na 149,4 milij. dinarjev in sicer na 142,3 milij. rednih in 7,1 milij. izrednih dohodkov.

Za posamezne oddelke.

so določene te vsote:

1. Splošni izdatki: rednih 1,1 izrednih 1 milijon, skupaj 2,1 milij. Din.
2. Pokojnine in podpore: 810.000.
3. Dolgovi banovine: 1.215.000.
4. Splošni oddelki: 2.100.480.
5. Upravni oddelki: 693.620.
6. Kmetijski oddelki: 25.036.786, od katerih odpade 3.785.580 na osebne izdatke (za uradništvo), 5.951.701 pa na izredne izdatke.
7. Prosvetni oddelki: 23.205.770, od katerih se uporabi 17.500.000 za gradnjo novih in popravilo starih šol.
8. Tehnični oddelki: 44.199.200. Od te vsote je namenjenih za biveše obl. ceste 19 milijonov, za razna hidrotehnična dela 9.350.000, za ureditev hudournikov 310.000 in za vzdrževanje banovinskih in šolskih poslopij 1.580.000. Osebnih izdatki tehničnega oddelka znašajo 5 milijonov 626.800 Din.
9. Oddelki za socialno politiko in narodno zdravstvo 40.884.327, od katerih se uporabi za socialno politiko 6 in pol milijona, 33,1 milj. pa za narodno zdravje. V proračunu za zdravstvo je najvišja postavka izdatke za bolnice v višini 21 in pol milijona. Osebnih izdatki pa znašajo za soc. politiko 266.676, za zdravstvo pa 1 milijon 853.540 Din.

Od podpor na polju soc. politike naj omenimo: Za notranjo kolonizacijo in izseljenje 600.000, podpora šolam za ustanovitev šolskih kuhinj 200.000, zaščite bolnih, invalidov in starcev 50.000, podpore brezposelnim 60.555, podpore gasilskim društvom 200.000, drugim karitativnim in socialnim društvom po 60.000.

10. Finančni oddelki: 7.716.825 Din, od katerih gre 3.706.160 za osebne izdatke. Med materialnimi izdatki pa so med drugimi navedeni ti izdatki: Nagrade uradnikom za delo v interesu banovinskega proračuna 800.000, za nepredvidene izdatke 1.000.000, za bolniško zavarovanje banovinskih nameščencev 508.665 itd.

11. Oddelki za trgovino, obrt in industrijo 2.615.480, od katerih gre za osebne izdatke 280.280. Največja postavka v proračunu je 350 tisoč za pripranje poučnih tečajev in predavanj ter za napredek domačega obrta.

Vsi osebni izdatki znašajo 18.613.056.

Dohodki

so proračunani tako-le:

Banovinske takse na obisk gledališč, zabavišč, kinematografov, lovske in ribarske karte, zakupnino lova, na sportne prireditve, sekanje gozda, živinske liste, motorna vozila, prenosne takse pri prodaji premičnin in nepremičnin Din 9.560.000.

Samostojne banovinske davščine (šolska davščina za zidavo šol in na šmarnico 1.750.000.

Banovinska trošarina (na vino, pivo, ekstrakte, eterična olja z alkoholom, rum, razna vrsta žganja, fina vina itd.) 46.000.000.

Državne dotacije 39.194.666.

Banovinski dodatek (od 20 odstot. osnovnega državnega davka za zemljarino, zgradvino, prihod podjetij, rentnino, od podjetij zavezanih javnemu računu, na dohodek od nesamostojnega dela) 45.000.000.

Banovinska podjetja in ustanove 850.000.

Izredni dohodki 300.000.

Zaostanki iz prejšnjih let 6.800.000 Din.

Skupaj vsi dohodki 149.454.666 Din.

Iz splošnih določil naj omenimo še § 9, s katerim se pooblašča ban, da za investicije, melioracije in neodložljivih potreb banovine najame amortizacijsko posojilo v višini do 25.000.000 milijonov Din. Po § 12 pa sme ban banovinskim uradnikom, občinskim in davčnim uradnikom, ki zberejo najmanj 80 odstotkov banovinskih davščin podeliti primerne nagrade.

Pred sklicanjem litovskega parlamenta

Kovno, 1. aprila. AA. V novi litovski drž. proračun je postavljena vsota 400.000 lit za zasedanje narodne skupščine in 216.000 lit za poslanske dnevnice. Iz tega sklepajo, da se bo litovska narodna skupščina sestala še tekom tega leta.

Sestra Pija X. umrla

Rim, 1. aprila. r. Predvčerajšnjem je umrla sestra pokojnega papeža Pija X. Dona Marija Sarto. Pogreb bo jutri.

Čičerin bolan

Moskva, 1. aprila. AA. Čičerinovo zdravje se je znatno poslabšalo. Poučeni krogi trde, da je Čičerin ponovno zahteval, da se mu omogoči odhod v inozemstvo v zdravstvene svrhe. GPU je to prošnjo odbila.

London, 1. apr. n. Pri preizkušnji nove ku-

rilne naprave na muckdenskem kolodvoru južne mandžurske železnice je eksplodiral kotel pri čemer so bile ubite štiri osebe.

Dunajska vremenska napoved. Malo spre-

membe dosedanjega vremena. — Na zapadu južni vetrovi.

Boj za 10 milijonsko dedščino

Novi Vrbas, 1. apr. r. Pred vojno se je neka tukajšnja nemška rodbina po imenu Loch izselila v Nemčijo in sicer za stalno. Pred par leti je rodbina izumrla in zapustila deset milijonov zlatih mark. Nemške oblasti so iskale v naši državi dediče. Ker pa se do konca določenega roka ni prijavil nihče, se je država

proglasila za dediča. Pred kratkim pa je delavec Stevan Loch zvedel za ta razglas in se je prijavil kot dedič. Nemške oblasti so ga kot dediča zavrile, ker je zglasilni rok potekel. Sedaj so se trije odvetniki podali v Berlin, da vlože tožbo proti proglasitvi države kot dediča.

Petres v Grčiji

Atene, 1. apr. n. Od včeraj popoldne do 1. junija so bili v mestu Volo in okolici potresni sunki, od katerih sta bila posebno dva zelo močna. Več hiš se je porušilo. Smrtnih žrtev k sreči ni bilo, pač pa je bilo več oseb nevarno ranjenih.